

Air & Noise News

ข่าวสารอากาศและเสียง

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (8) ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2553

หมอกควันจากภูเขาไฟระเบิดในไอซ์แลนด์
ภัยธรรมชาติกับความเสียหายของมนุษยชาติ

ข่าวจากบรรณาธิการ

ปัญหาหมอกควันข้ามแดนกลายเป็นเรื่องใหญ่และเป็นเรื่องสำคัญในช่วงต้นปี 2553 ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงมีหมอก

ควันปกคลุมหนาแน่นเป็นผลจากการเผาในที่โล่ง ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤติ ปริมาณฝุ่นละอองเกินมาตรฐานมีค่าสูงสุดในรอบ 20 ปี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษจึงได้จัดกิจกรรม “รณรงค์งดเผา บรรเทาโลกร้อน” โครงการความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศระหว่าง ลาว-พม่า-ไทย โดยได้จัดส่งหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่เข้าไปติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์หมอกควันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสหภาพพม่า ส่วนในยุโรปเหนือพบปัญหาหมอกควันจากการระเบิดของภูเขาไฟในประเทศไอซ์แลนด์ ทำให้ทำอากาศยาวนานาชาติทั้งในยุโรปและทั่วโลกได้ยกเลิกเที่ยวบิน และพบปริมาณฝุ่นละอองเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ ซึ่ง ข่าวสารอากาศและเสียง ได้เกาะติดและนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมานำเสนอเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องที่น่าสนใจในฉบับอีกหลายเรื่อง อาทิ ความหวังของประเทศในเอเชียต่อปัญหาคุณภาพอากาศ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามบริบทของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และเก็บมาเล่าจากญี่ปุ่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ของสำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง ได้นำข้อมูลและประสบการณ์จากการไปเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในต่างประเทศ มาเล่าต่อสมาชิก....ลองติดตามกันนะครับ

เรื่องน่าสนใจฉบับ

เก็บมาเล่า

- 3 ความหวังของประเทศในเอเชียต่อปัญหาคุณภาพอากาศ
- 4 เรื่องเล่าจากประเทศเพื่อนบ้าน
- 5 เล่าถ่านและหมอกควันจากภูเขาไฟระเบิดในไอซ์แลนด์

สถานการณ์คุณภาพอากาศ

และเสียง

- 6 สรุปสถานการณ์หมอกควันภาคเหนือปี 2553

บทความ

- 8 การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามบริบทของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
- 10 งานวิจัยในญี่ปุ่น เรื่องดีที่เก็บมาฝาก
- 12 ชัยบรรดิดี ก็ลดเสียงได้
- 14 ข่าวกิจกรรม
- 16 สนุกคิด

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.วิจารณ์ สิมาฉายา
นายเจนจบ สุขสด

นายเฉลิมศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ
นายพันศักดิ์ ธีระมงคล

ดร.พัชราวดี สุวรรณธาดา
นายปัญญา วรเพชรายุทธ

นางสุรวิสา กวักหิรัญ

บรรณาธิการ

นายอิทธิพล พ่ออามาตย์

กองบรรณาธิการ

นางสาวนันทวัน ว.สิงหะคเชนทร์
นางสาววาสนา ไตรรักษา
นางสาวนิตยา บัวรุ่ง

นางนิภาภรณ์ ใจแสน
นางสาวรุจิเรข ราชบุรี
นางถวิล วิฑูรกิจ

ดร.วนิดา สุรพิพิธ
นายอานนท์ นกแก้วน้อย
นางสาวธัญวรัตน์ แยมเสียงเย็น

นางสาวอรรพรรณ มานูญวงศ์
นางสาวลดาวัลย์ เจริญกิจจานุกิจ

ความห่วงใยของประเทศในเอเชีย ต่อปัญหาคุณภาพอากาศ

การประชุม *The International Workshop on Current Status and Future Prospects of Air Pollution in East Asia* จัดขึ้นระหว่างวันที่ 25-26 กุมภาพันธ์ 2553 ณ เมือง Niigata ประเทศญี่ปุ่น โดยมีนักวิชาการจากประเทศต่าง ๆ ในเครือข่ายการตกสะสมของกรดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกจํานวน 13 ประเทศ และผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มประเทศในทวีปยุโรปเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว โดยมีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางในเรื่องของปัญหามลพิษทางอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและในภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลก

ที่ประชุมได้มีความตระหนักร่วมกันในปัญหาและการจัดการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในแต่ละประเทศและในระดับภูมิภาค โดยได้มีการนำเสนอผลการศึกษามลพิษทางอากาศในประเทศต่าง ๆ เช่น ในประเทศญี่ปุ่นมีการศึกษาพบว่า ปัญหามลพิษทางอากาศที่สำคัญในปัจจุบันคือปริมาณก๊าซโอโซนระดับผิวพื้น (Ground level ozone) ซึ่งเป็นชั้นบรรยากาศที่มนุษย์หายใจที่มีปริมาณสูงขึ้น โดยเกิดจากการเพิ่มขึ้นของการใช้เชื้อเพลิงต่าง ๆ รวมไปถึงปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กอย่าง PM_{2.5} ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อทัศนวิสัยแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและเศรษฐกิจ รวมไปถึงผลกระทบต่อภูมิภาคโลก โดยต้นเหตุของปัญหาเกิดขึ้นทั้งจากการระบายมลพิษในพื้นที่และมลพิษทางอากาศข้ามแดน (Trans-boundary air pollution) ซึ่งการระบายมลพิษต้นกำเนิดจากประเทศหนึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ และฝุ่นละอองยังเป็นปัญหามลพิษทาง

อากาศที่สำคัญในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยพบว่าปริมาณก๊าซโอโซนในชั้นบรรยากาศระดับผิวพื้นมีแนวโน้มสูงขึ้น รวมถึงปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศในหลายพื้นที่ และปัญหาหมอกควันจากการเผาในที่โล่งจากประเทศเพื่อนบ้านและบริเวณภาคเหนือของประเทศ ก็เป็นปัญหามลพิษทางอากาศที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน

ที่ประชุมมีความเห็นเห็นว่า สิ่งที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาคือ การสนับสนุนและความเข้าใจของผู้กำหนดนโยบาย การให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการและประชาชน ความเพียงพอของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการควบคุมการปล่อยมลพิษ การแก้ไขปัญหาคือการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศแบบ Co-benefits approach รวมถึงความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขในระดับนานาชาติ ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินโครงการศึกษาการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาปัญหามลพิษทางอากาศในระดับภูมิภาค (Scientific analysis of regional air pollution) และการวิเคราะห์ด้านนโยบายในการจัดการปัญหามลพิษในภูมิภาคเอเชีย (Policy analysis of air pollution management in East Asia) โดยเน้น Trans-boundary air pollution และ Co-benefits approach โดยผสมผสานการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคมเข้าด้วยกัน

มนตรี ชูติชัยศักดิ์ดา
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนคุณภาพอากาศในบรรยากาศ

เรื่องเล่า...

จากประเทศเพื่อนบ้าน

การปฏิบัติงานในสหภาพพม่า

การปฏิบัติงานในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กรม ควบคุมมลพิษได้ให้ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสหภาพพม่า ในการส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียงพร้อมหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่ ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศตามกิจกรรม “รณรงค์งดเผา ปอระกาศ ร้อน โคจรการความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศระหว่าง ลาว-พม่า-ไทย” ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการติดตามตรวจสอบจะใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้ง 3 ประเทศ ในการจัดทำแผนนโยบาย และมาตรการควบคุมการเผา ตลอดจนสร้างความร่วมมือปลูกจิตสำนึกประชาชนด้านการฟื้นฟูคุณภาพอากาศที่ดีให้แก่ชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ผมเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติราชการใน 2 ประเทศดังกล่าว และไหนไหนได้ไปทั้งที่ ก็ไม่ลืมเก็บภาพบรรยากาศที่ได้ไปพบมาเล่า เพื่อผู้อ่านอยากไปอย่างผมบ้าง โดยที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผมได้ไปติดตั้งหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศที่เมืองวังเวียง โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม 2553 ถึงเดือนมิถุนายน 2553 วังเวียงเป็นเมืองท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประเทศลาว ซึ่งมีความสวยงามมาก มีแม่น้ำ ถ้ำ ความเป็นธรรมชาติมาก (นักท่องเที่ยวเป็นคนในประเทศยุโรปเป็นส่วนมากคล้ายกับเมืองปาย จ.แม่ฮ่องสอน) โดยห่างจากนครเวียงจันทน์ ประมาณ 150 ก.ม. (ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมงครึ่ง) ผู้คนในประเทศลาว มีวิถีการดำเนินชีวิตคล้ายคนไทยมาก ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ภาษามนุษย์นิยมประเพณี วัฒนธรรม การสื่อสารหลายแห่งเคยได้รับสามารถพูดภาษาไทยได้เลย เพราะการพูดภาษาไทยกับลาวใกล้เคียงกันมาก ยกเว้นภาษาเขียนจะแตกต่างกัน แต่คนลาวสามารถอ่านภาษาไทยได้ เพราะที่นั่นคู่มือที่วีของคนไทย และอ่านนิตยสารของไทย การจับจ่ายใช้สอย

ใช้เงินไทยได้เลยรับทุกร้านแต่อาจจะทอนเป็นเงินกีบ ราคาอาหารที่วังเวียงค่อนข้างสูงอาหารจานเดียวเริ่มต้น ประมาณ 70 บาท เป็นชามเล็ก และมีให้เลือกขนาดชามใหญ่ และจัมโบ้ (ขนาดเล็กให้เยอะมากเท่ากับประเทศไทยประมาณ 2 จาน ส่วนขนาดอื่นปริมาณก็เพิ่มขึ้น) ส่วนที่เวียงจันทน์เริ่มต้นประมาณ 50 บาท แต่ละร้านอร่อยมากจะมีเครื่องเคียงเป็นผักนานาชนิดเยอะมาก (ไทยเรียกก้วยเตี๋ย) ส้มตำก็อร่อยสุดๆ ใส่ปลาร้าด้วยนะ ที่พักราคาไม่แพงมาก ประมาณ 600-1,000 บาท พระธาตุและวัดต่างๆ มีความสวยงาม โดยรวมถือว่าประเทศลาวเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่น่าไปท่องเที่ยว

ส่วนสหภาพพม่าได้ไปติดตั้งหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศที่เมืองท่าชีเหล็ก ตั้งแต่วันที่ 29 มีนาคม 2553 ถึงเดือนมิถุนายน 2553 ท่าชีเหล็กเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีคนไทยไปเที่ยวมาก โดยไปจับจ่ายซื้อของหลายประเภททั้ง กระเป๋า นาฬิกา เครื่องใช้ไฟฟ้า ขนมอาหารแห้ง การเดินทางไปที่สะตวก โดยไปทาง อ.แม่สาย จ.เชียงราย และไปขอทำบัตรผ่านแดน ที่ที่ว่าการ อ.แม่สาย ใช้เวลาขอไม่นาน ประมาณ 5 นาที (สะตวกมาก) แล้วข้ามสะพานตรงด่านผ่านแดนประมาณ 100 ม. ก็ถึงท่าชีเหล็กแล้ว ที่เมืองนี้มีเจดีย์ชเวดากองน้อยตั้งอยู่มีความงดงามมาก โดยรูปแบบและขนาดของเจดีย์จะเท่ากับเจดีย์ชเวดากองที่ตั้งอยู่ในย่างกุ้ง (จำลองมา) ผู้คนที่เมืองนี้จะพูดภาษาไทย ไทยใหญ่ (ฟังดูคล้ายภาษาจีน) และภาษาพม่า (บางที่อาจคุยกันไม่รู้เรื่อง) ใช้เงินสกุลไทยทั้งเมือง อาหารคล้ายอาหารไทยจีน ประเทศต้มยำ ผัดผักร และตุ๋นยาจีน อร่อย ที่พักราคาเริ่มต้น ประมาณ 1,000 บาท วัดวาอารามคล้ายของไทย มีคนไทยไปทำบุญที่นี้กันมาก

เป็นอย่างไรบ้างครับ ผมว่ามีคนที่อ่านเรื่องเล่าของผมแล้วรู้สึกอยากไปเหมือนผมบ้าง อ้อ...มีข้อเตือนใจเวลาไปเยือนทั้ง 2 ประเทศนี้ อย่างลึกซึ้งกฎหมายของประเทศนั้นๆ ก่อน เพราะกฎหมายเข้มขันมาก หากทำผิดแล้วเรื่องใหญ่แน่ สำหรับท่านที่สนใจผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศของทั้ง 2 ประเทศทางกองบรรณาธิการคงจะได้นำมาเสนอภายหลังจากหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศกลับมาถึงประเทศไทยแล้ว ไว้รอติดตามกันนะครับ

เถ้าถ่านและหมอกควัน จากภูเขาไฟระเบิด ในไอซ์แลนด์

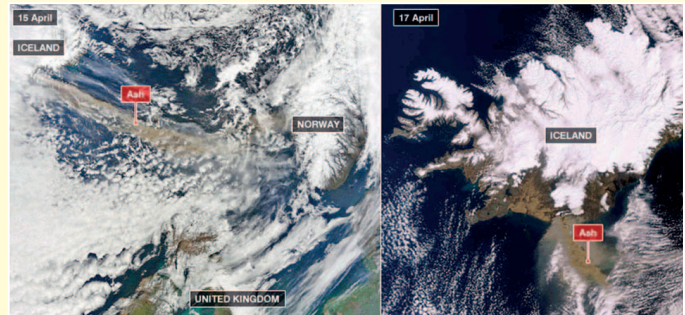
ภูเขาไฟไอย์ยาฟัลลาโยกุล (Eyjafjallajökull) ใต้ธารน้ำแข็งในประเทศไอซ์แลนด์ได้เกิดการระเบิดเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2553 ทำให้น้ำแข็งละลาย ส่งผลให้ประชาชนหลายร้อยคนต้องอพยพหนีน้ำท่วมฉับพลัน และเกิดกลุ่มหมอกควันหนาที่บดบังและเถ้าถ่านพุ้งกระจายในบรรยากาศ

เถ้าถ่านและหมอกควันปริมาณมหาศาลจากภูเขาไฟในไอซ์แลนด์ได้ส่งผลกระทบต่อการทำเกษตรกรรมและการใช้ชีวิตของประชาชนบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้มีการคาดการณ์ว่าเถ้าถ่านที่ลอยขึ้นไปบนชั้นบรรยากาศที่สูงขึ้นไปจากก่อให้เกิดอันตรายกับเครื่องยนต์ของเครื่องบินโดยสาร ทำให้ทำอากาศยานนานาชาติทั้งในยุโรปและทั่วโลกได้ยกเลิกเที่ยวบินอย่างกะทันหัน ส่งผลกระทบบ้างหนักต่อการจราจรทางอากาศทั่วยุโรปเหนือทำให้มีผู้โดยสารตกค้างเป็นจำนวนมากในขณะนั้น นับเป็นผลกระทบต่อการสัญจรทางอากาศครั้งใหญ่สุดนับตั้งแต่เหตุวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาในปี 2544 มีรายงานระบุว่ากลุ่มเถ้าถ่านจากการระเบิดได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มเมฆขนาดใหญ่ได้พัดผ่านมหาสมุทรแปซิฟิกไปไกลถึงกรุงมอสโกและเข้าสู่ประเทศออสเตรเลีย ทำให้มีการเตือนภัยเพื่อเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในหลายพื้นที่ เนื่องจากเถ้าถ่านขนาดเล็กอาจเป็นอันตรายและจะทำให้เกิดปัญหาระบบทางเดินหายใจ โดยเฉพาะผู้ที่เป็โรคหอบหืดและโรคระบบทางเดินหายใจ

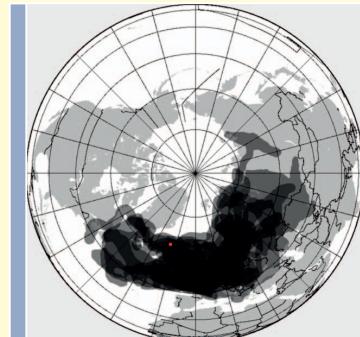

การระเบิดของภูเขาไฟไอย์ยาฟัลลาโยกุล (ภาพโดย Halldor Kolbeins, AFP/Getty , ที่มา www.usatoday.com)

มีการคาดการณ์ว่าชนิดของมลพิษในอากาศที่เกิดจากการตกของเถ้าภูเขาไฟจะคล้ายคลึงกับมลพิษที่เกิดจากการปลดปล่อยจากการจราจรโดยรถยนต์ ซึ่งโดยปกติแล้วมลพิษทางอากาศจากภูเขาไฟระเบิดที่สำคัญคือก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ โดยจะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกับการระเบิดและในบริเวณที่มีมลพิษมีปริมาณสูง จากการศึกษาดูแลโดยหน่วยงานในประเทศ

ภาพถ่ายจากดาวเทียมบันทึกในวันที่ 15 และ 17 เมษายน 2553 หลังจากภูเขาไฟไอย์ยาฟัลลาโยกุล ในไอซ์แลนด์ เกิดระเบิดและส่งควันภูเขาไฟแพร่สู่น่านน้ำแอตแลนติกเหนือ และทวีปยุโรป (ที่มา www.nasa.gov)

พื้นที่การเกิดหมอกควันจากภูเขาไฟไอย์ยาฟัลลาโยกุล วันที่ 14-25 เมษายน 2553 (ที่มา www.metoffice.gov.uk)

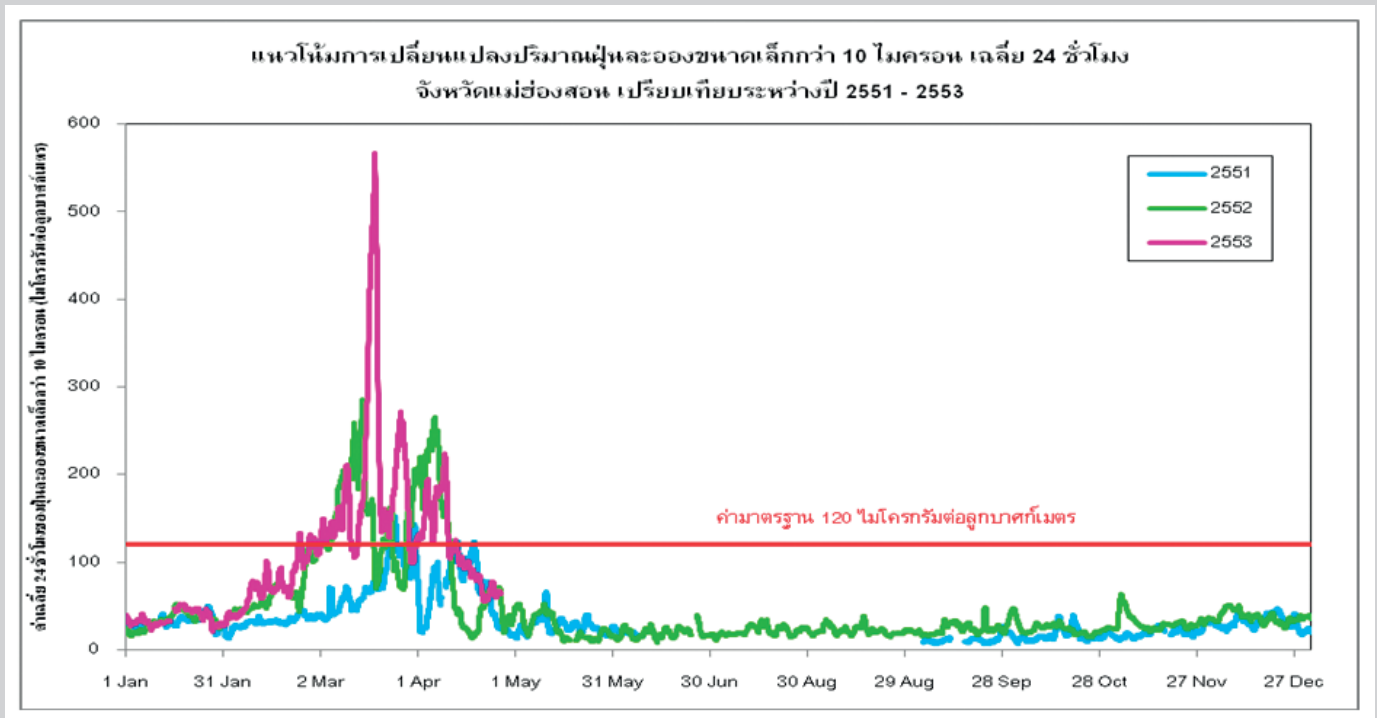
ไอซ์แลนด์ พบว่าในช่วงแรกของการระเบิดของภูเขาไฟไอย์ยาฟัลลาโยกุล องค์ประกอบทางเคมีส่วนใหญ่พบปริมาณฟลูออไรด์ ประมาณ 25 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ปริมาณซิลิคอนไดออกไซด์ ประมาณร้อยละ 58 โดยน้ำหนัก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อปศุสัตว์ ส่วนร้อยละ 25 ของน้ำหนักฝุ่นที่ตรวจพบจะเป็นฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน อย่างไรก็ตามเนื่องจากยังมีหมอกควันที่เกิดจากการปะทุอย่างต่อเนื่องทำให้ในเดือนพฤษภาคม 2553 ยังตรวจพบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กมีค่าสูงในหลายพื้นที่และเกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศ โดยบางครั้งพบค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงกว่า 1,000 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

- อ้างอิง
1. Landlæknisembættið- Iceland Directorate of Health www.landlaeknir.is
 2. European Environment Agency www.eea.europa.eu
 3. RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN-Department of Civil Protection and Emergency Management -National Commissioner of the Icelandic Police http://www.almannavarnir.is/displayer.asp?cat_id=428

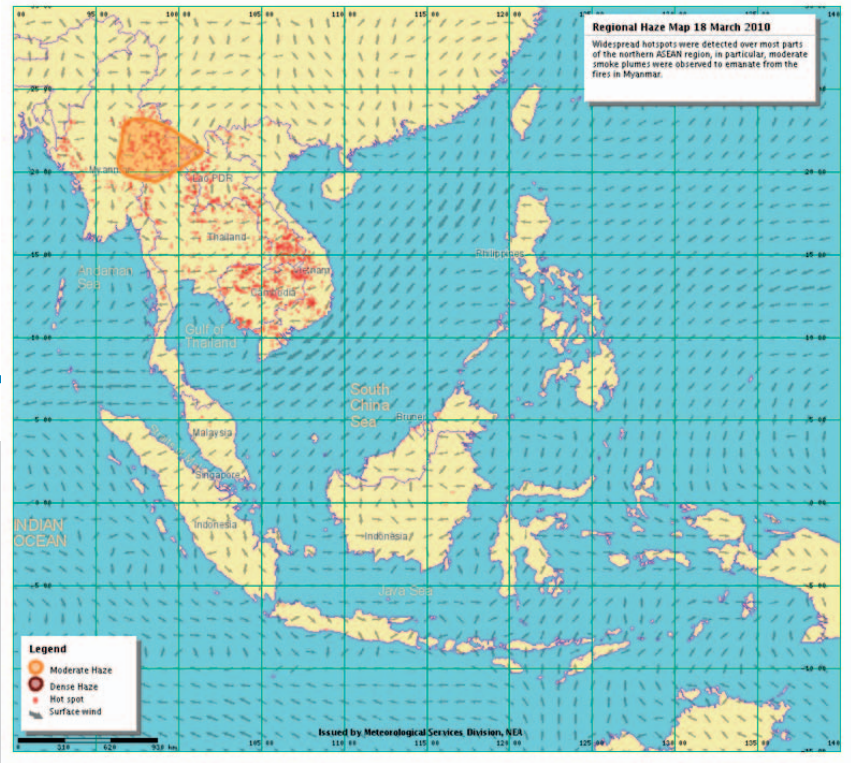
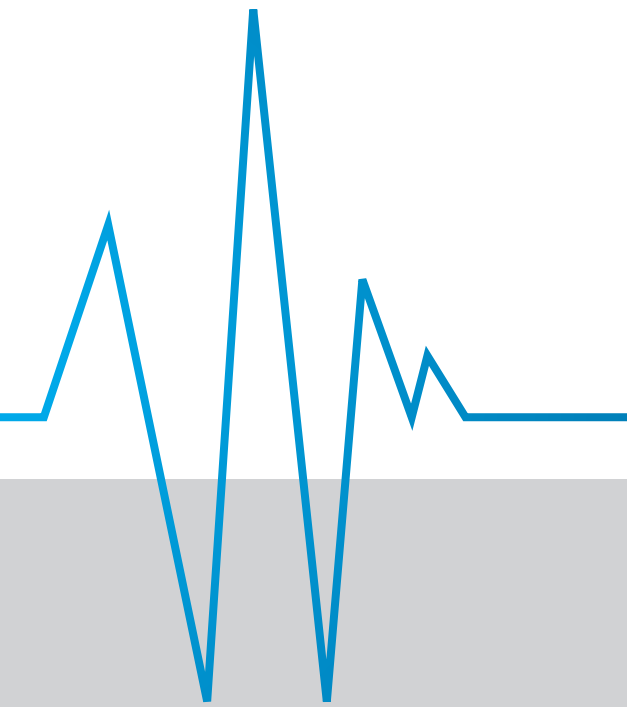
พิรพร เพชรทอง
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนแผนงานและประมวลผล

ปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี 2553 : สรุปสถานการณ์และการแก้ไขปัญหา

ปี 2553 ตั้งแต่ต้นเดือนกุมภาพันธ์ ตรวจพบปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก (PM10) อยู่ในระดับเกินเกณฑ์มาตรฐาน ในหลายพื้นที่ของ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน และเข้าสู่ระดับวิกฤติในช่วงวันที่ 17 - 19 มีนาคม 2553 โดยเฉพาะที่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุด ณ เวลา 9.00 น. เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2552 มีค่าเท่ากับ 518.5 ไมโครกรัม ต่อลูกบาศก์เมตร เกินเกณฑ์มาตรฐานมากกว่า 4 เท่า และเป็นค่าสูงสุดในรอบ 20 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพอากาศในประเทศไทย (มาตรฐานค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงของฝุ่นขนาดเล็ก (PM10) ไม่เกิน 120 ไมโครกรัม ต่อลูกบาศก์เมตร)

จุดความร้อน หรือ Hotspot (จุดที่คาดว่าเกิดไฟไหม้ซึ่งแปลผลได้จากภาพถ่ายดาวเทียม) ที่พบ มีรวมทั้งสิ้น 22,223 จุด เป็นจุดความร้อนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จำนวน 5,206 จุด คิดเป็นร้อยละ 23 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 8,816 จุด คิดเป็นร้อยละ 40 และพื้นที่การเกษตร จำนวน 8,201 จุด คิดเป็นร้อยละ 37 นอกจากนี้ ยังพบจุดความร้อนจำนวนมากในอนุภูมิภาคแม่โขง (ไทย พม่า ลาว เวียดนาม และกัมพูชา) ในช่วงระหว่างวันที่ 15 - 20 มีนาคม 2553 ส่งผลให้อนุภูมิภาคแม่โขงมีหมอกควันปกคลุมอย่างหนาแน่น พื้นที่ในประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเชียงราย

จากสถานการณ์วิกฤติหมอกควันที่เกิดขึ้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย กรมควบคุมมลพิษ ได้นำเสนอวาระมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปี 2553 เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2553 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนตามที่เสนอ โดยมีประเด็นสำคัญ ได้แก่

- มอบหมายให้ กระทรวงมหาดไทย กำชับให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด และผู้ใหญ่บ้าน เฝ้าระวัง กำกับ ดูแล และควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างเคร่งครัดในช่วงหน้าแล้ง การดับไฟที่เกิดขึ้นในพื้นที่

- มอบหมายให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บรรจวาระเรื่องสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในอนุภูมิภาคแม่โขง เข้าสู่การพิจารณาของการประชุมสุดยอดผู้นำลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ครั้งที่ 1

- ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการไฟป่าและหมอกควันระดับภูมิภาคภาคเหนือตอนบน ภายใต้คณะกรรมการจัดการไฟป่าและหมอกควันแห่งชาติ

- มอบหมายให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศเพิ่มเติมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- มอบหมายให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลักดันและ

ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดการเผา การทำเกษตรที่สูงปลอดการเผา ให้มีการใช้พื้นที่เพาะปลูกอย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย

- มอบหมายให้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อการติดตามและประเมินพื้นที่ที่มีการเผาในที่โล่ง

- มอบหมายให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาให้การสนับสนุนด้านบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ และงบประมาณที่จำเป็นในการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในรูปแบบทวิภาคีกับประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคแม่โขง

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีมีความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน และการทำไร่เลื่อนลอย โดยเฉพาะการปลูกข้าวโพด โดยกำหนดให้เกษตรกรที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการประกันราคาข้าวโพด ต้องแสดงเอกสารสิทธิ์ในที่ดินประกอบการเข้าร่วมโครงการ

ดร. เกศสินี อุนะพานัก
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนคุณภาพอากาศในบรรยากาศ

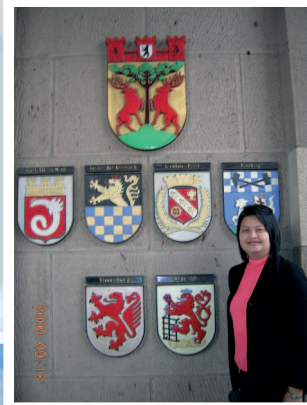
การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามบริบท ของ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ผู้เขียนได้มีโอกาสไปประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเมื่อปีที่ผ่านมา โดยเป็นผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารและความเป็นผู้นำ (Leadership and Change) ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) สารที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งได้จากการฝึกอบรมและผู้เขียนเห็นว่าจะสามารถนำมาประยุกต์และใช้เป็นข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับงานด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และการเข้าเยี่ยมชมการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) ในกรุงเบอร์ลินประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

การได้เข้าเยี่ยมชมหน่วยงานส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงศึกษาธิการของรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลสหพันธ์รัฐ (Federal Ministry of Education and Research) ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีทำให้ได้เรียนรู้ว่าหน่วยงานส่วนกลางมิได้มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการกำหนด

กฎระเบียบที่เกี่ยวกับระบบการศึกษาของทั้งประเทศตลอดจนมิได้มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เป็นเพียงหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเขตการศึกษาซึ่งตั้งอยู่ในแต่ละมลรัฐ (lander) จะมีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ระบบการศึกษาท้องถิ่นที่ใช้ในมลรัฐของตนได้ เนื่องจากการแบ่งพื้นที่และจากความหลากหลายของระบบการศึกษาในแต่ละมลรัฐที่มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่และเหตุผลทางประวัติศาสตร์ ส่งผลให้หน้าที่และความรับผิดชอบหลักของรัฐบาลสหพันธ์รัฐ (federal government) ต่องานด้านการศึกษาของแต่ละมลรัฐมุ่งให้ความสำคัญต่อการกิจการสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนให้บริการสาธารณะ เช่น ก่อสร้างและบำรุงรักษาสถานศึกษา โดยหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นจะควบคุมและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการศึกษาผ่านการกำกับดูแลแนะนำ หรืออาศัยผู้เชี่ยวชาญจากรัฐบาลมลรัฐและรัฐบาลสหพันธ์รัฐเป็นผู้สนับสนุน นอกจากนี้ภารกิจหลักของรัฐบาลสหพันธ์รัฐต่องานด้านการศึกษา คือ สนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการดำเนินงานของศูนย์วิจัยแห่งชาติ ซึ่งในปัจจุบันขอบเขตงานวิจัยหลักที่รัฐบาลเยอรมนีให้ความสำคัญมีทั้งในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์พื้นฐานและวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เช่น นาโนเทคโนโลยี เชื้อเพลิงชีวภาพ พลังงานสะอาด สังคมเศรษฐกิจ และการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น

ทั้งนี้ หากนำหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมาใช้ในงานด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่หน่วยงานส่วนกลางซึ่งเป็นหน่วยกำหนดนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานจะต้องร่วมมือกันกับหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมการดำเนินงานของท้องถิ่นซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่ได้

กล่าวมาแล้วข้างต้น องค์การปกครองท้องถิ่นจะสามารถควบคุมและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านการกำกับดูแล แนะนำ หรืออาศัยผู้เชี่ยวชาญจากรัฐบาลและสำนักงานของรัฐบาลในภูมิภาคสนับสนุน นอกจากนี้ ตาม พ.ร.บ. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ยังสนับสนุนให้หน่วยงานส่วนกลางสามารถถ่ายโอนงานหรือกิจการบางอย่างให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ทำแทนตนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมมลพิษทางอากาศและเสียง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นปัญหาระดับท้องถิ่นเนื่องจากการแบ่งพื้นที่และจากความหลากหลายของประเภทมลพิษในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะทางภูมิศาสตร์และกิจกรรมของแหล่งกำเนิดมลพิษ หน่วยงานส่วนกลางควรมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และทำความเข้าใจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาระหน้าที่ของตน ตลอดจนส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจต่าง ๆ ตามที่ตนได้กระทำลงไปด้วย

นอกจากปัจจัยภายนอกที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร เช่น การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ เทคโนโลยี กฎหมาย และการเมือง ตลอดจนปริมาณทรัพยากรที่หลงเหลืออยู่แล้ว ปัจจัยภายในองค์กรเองก็เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างขององค์กร การปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และเป้าหมายของหน่วยงาน เป็นต้น ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการบริหารความเปลี่ยนแปลงเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในบริบทการบริหารของประเทศไทย คือ ผู้นำองค์กรต้องเข้าใจถึงความสำคัญและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในองค์กรอันเนื่องมาจากการกระจายอำนาจได้ และต้องสื่อสารถ่ายทอดแนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ผู้เจ้าหน้าที่ และบุคลากรผู้ได้บังคับบัญชาให้เข้าใจในกรอบการทำงานใหม่ของหน่วยงานภายใต้หลักการบริหารความเปลี่ยนแปลง ต้องให้เจ้าหน้าที่ทราบสาเหตุที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ต้องเตรียมพร้อมทั้งด้านทรัพยากรบุคคล และเทคโนโลยีเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการต่อต้านความเปลี่ยนแปลงในองค์กร

อย่างไรก็ตาม ประเทศเยอรมันซึ่งมีประวัติศาสตร์ในด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองมาอย่างยาวนานเมื่อเทียบกับประเทศไทย ก็ยังมีปัญหาและต้องปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น ปัญหาความโปร่งใส ความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินงาน ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณที่อาจจะต้องสูงมากขึ้นเมื่อมีการกระจายอำนาจในการบริหารสู่ท้องถิ่น ข้อจำกัดในเรื่องเทคนิควิชาการ เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ นี้ จะไม่ได้เกิดแต่เฉพาะในเยอรมันและประเทศไทยเท่านั้น หากแต่กำลังกลายเป็นแนวโน้มของปัญหาซึ่งเกิดจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นสำหรับอีกหลายประเทศทั่วโลก วิธีแก้ไขปัญหานี้กำลังเป็นที่น่าสนใจและติดตามต่อไป

หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารและความเป็นผู้นำ (Leadership and Change) จัดขึ้น ณ University of Potsdam ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่างวันที่ 7-18 กันยายน 2552 มีข้าราชการกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม ได้แก่ ข้าราชการภายใต้ระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (High Performance and Potential Systems; HiPPS) ข้าราชการภายใต้ระบบพัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่ (New Wave Leadership Development Program; NWLDP) และข้าราชการกลุ่มนักบริหารระดับกลาง (Middle Level Manager) เนื้อหาในหลักสูตรเป็นการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ด้านการบริหารและหลักการความเป็นผู้นำเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำไปใช้ได้จริงในการบริหารงานภาครัฐและบริษัทในการพัฒนาภาวะผู้นำในองค์กรตามแนวคิดของอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งมาจากหลายหน่วยงานได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันเพื่อพัฒนาและเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักในการบริหารความเปลี่ยนแปลง ตลอดจนคุณลักษณะที่สำคัญซึ่งผู้นำ หรือผู้บริหารพึงมีเพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

อิทธิพล พ่ออามาตย์
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ส่วนมลพิษทางอากาศจากยานพาหนะ

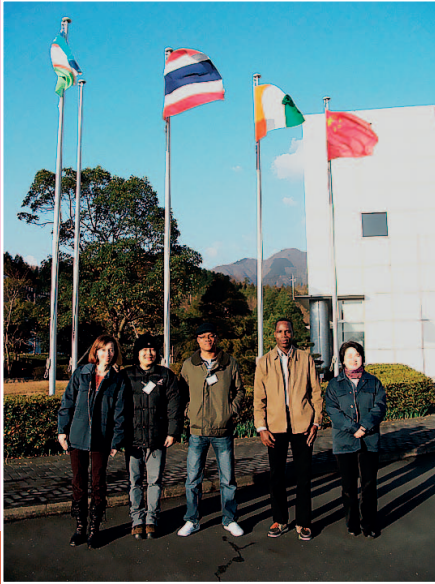

เป็นระยะเวลา 8 เดือนระหว่างเดือนสิงหาคม 2552 ถึงเดือนเมษายน 2553 ผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางไปทำงานวิจัยด้านมลพิษทางอากาศในชุมชนเมืองที่ประเทศญี่ปุ่นร่วมกับผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่น โดยได้รับทุนรัฐบาลญี่ปุ่น ตามโครงการ PIER2009 (The Project on Invitation to Japan for Environmental Research) ผ่านทางองค์กรระหว่างประเทศ ICETT (International Center for Environmental Technology Transfer) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ทำงานศึกษาและวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น ตั้งอยู่ที่เมือง Yokkaichi ประเทศญี่ปุ่น โครงการ PIER2009 เป็นโครงการที่จัดขึ้นสำหรับให้ทุนแก่นักวิจัยทั่วโลกที่สนใจที่จะทำงานวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นในหน่วยงานและสถาบันต่างๆ

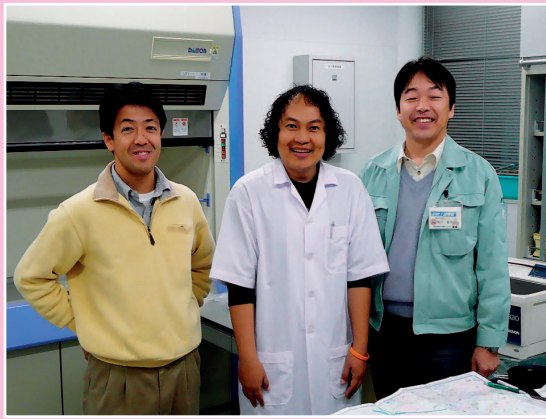
เก็บมาเล่า

จากญี่ปุ่น

ใน 4 สาขาที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ด้านมลพิษทางน้ำ (Water Pollution) ด้านมลพิษอากาศ (Air Pollution) ด้านมลพิษจากขยะและสารอันตราย (Solid & Hazardous Waste) และด้านภาวะโลกร้อน (Climate Change) โดยนักวิจัยที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้รับทุนจะต้องเดินทางไปทำงานวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นตามหน่วยงานที่สนใจและนำผลงานวิจัยและประสบการณ์ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้กับนักวิจัยตามหน่วยงานและสถาบันด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนางานศึกษาวิจัยด้านมลพิษทางอากาศในประเทศ ซึ่งในครั้งนี้ผู้เขียนได้มีโอกาสทำงานวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นตามหน่วยงานต่างๆ ของประเทศญี่ปุ่น จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ DR. Yoshizumi ณ Kyoritsu Women's University และ Dr.Ishii ที่ Tokyo Metropolitan Research Institute for Environment (TMRI) ณ กรุงโตเกียว (Tokyo) และ Dr.Yonemochi ที่ Center of Environmental and Science for Saitama (CESS) ณ เมืองไซตามะ (Saitama Prefecture)

นักวิจัยจากประเทศ Uzbekistan ประเทศ Ivory Coast และประเทศไทยที่ได้รับทุนจากรัฐบาลญี่ปุ่น ตามโครงการ PIER 2009 ณ เมือง Yokkaichi

ผู้เขียนและผู้เชี่ยวชาญด้านอากาศ ณ สถาบัน CESS เมืองไซตามะ (ด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก)

ผู้เขียนและทีมนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่น ณ สถาบัน CESS ณ เมืองไซตามะ

พบว่างานศึกษาวิจัยในประเทศญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์และขอบเขตของการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์อย่างมีระบบและมีความเชื่อมโยงกับสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกันได้เป็นอย่างดี (Co-benefits) เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับไปผลักดันและสนับสนุนมาตรการและมาตรฐานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศอย่างเหมาะสมและยั่งยืน ผู้เขียนมีความประทับใจต่อผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นในด้านทัศนคติและความตั้งใจจริงในการดำเนินงานศึกษาวิจัย วินัยและความรับผิดชอบของผู้วิจัย ตลอดจนความร่วมมือร่วมใจระหว่างหน่วยงานและสถาบันวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประสบการณ์ที่ได้พบและทำความรู้จักและเกิดความประทับใจจากการทำงานร่วมกันในครั้งนี้ เกิดเป็นมิตรภาพและเครือข่ายนักวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศขึ้น สำหรับประเด็นที่มีความคล้ายคลึงกันระหว่างงานศึกษาวิจัยในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยนั้นผู้เขียนพบว่าข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามตรวจสอบ

หัวข้องานวิจัย (Proposal) ที่ผู้เขียนได้รับเลือกจากรัฐบาลประเทศญี่ปุ่นในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชนิดและคุณลักษณะของสารมลพิษในชุมชนเมืองโดยเฉพาะสารอินทรีย์ระเหย (Volatile Organic Compounds : VOCs) ฝุ่นละอองขนาดเล็กและการรวมตัวกับสารชนิดอื่น ๆ ในบรรยากาศ (Secondary Particulate Matter : SPM) ฝุ่นคาร์บอนในบรรยากาศ (Carbon Particulate Matter) และสารมลพิษที่เกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทเคลื่อนที่ได้ (Mobile sources) ได้แก่ ฝงฝุ่นคาร์บอน สารคาร์บอนิล สารอินทรีย์ระเหย และสาร PAHs เป็นต้น ซึ่งเป็นงานศึกษาวิจัยที่ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญและดำเนินงานศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับไปใช้ในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในชุมชนเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหาด้านมลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน อันได้แก่ ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM1 : PM2.5 และ PM10) ปัญหาด้านสารอินทรีย์ระเหยและสารมลพิษจากรถยนต์ และปัญหาด้านการเกิดโอโซนในชุมชนเมือง (O3) เป็นต้น ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลญี่ปุ่นได้มีมาตรการต่าง ๆ ที่ดีและมีประสิทธิภาพแล้วก็ตามแต่ปัญหามลพิษทางอากาศดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่และอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมได้

ประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้รับจากการทำงานวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นตามหน่วยงานและสถาบันวิจัยต่าง ๆ นั้นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี ผู้เขียน

คุณภาพอากาศในชุมชนเมืองตามสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศต่าง ๆ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับใช้ในการวางแผนและกำหนดขอบเขตงานศึกษาวิจัยในเชิงลึกได้เป็นอย่างดี ให้เหมาะสมกับระยะเวลาและงบประมาณ

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับประสบการณ์ด้านงานห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ชนิดและสารมลพิษจากไอเสียรถยนต์ ณ ห้องปฏิบัติการของเมืองโตเกียว ซึ่งปัจจุบันสถาบัน TMRI ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชนิดและความสัมพันธ์ของสารมลพิษในชุมชนเมือง ตลอดจนแหล่งกำเนิดและพฤติกรรมของสารมลพิษชนิดดังกล่าว อันได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสารอินทรีย์ระเหยกลุ่ม BTEX โดยเฉพาะกลุ่ม Xylene และ Benzene แหล่งกำเนิดสาร PAHs (Polycyclic Aromatic Hydrocarbons) และปริมาณความเข้มข้นในบรรยากาศ คุณลักษณะของสารคาร์บอนิล (Carbonyl groups) ปริมาณฝุ่นคาร์บอนในชุมชนเมืองและพื้นที่อยู่อาศัย (Residential area) ตลอดจนกระบวนการเกิดโอโซนในชุมชนเมือง เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนมีความมั่นใจและตั้งใจที่จะนำความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำงานศึกษาวิจัยที่ประเทศญี่ปุ่นในครั้งนี้ มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานศึกษาวิจัยด้านมลพิษทางอากาศในชุมชนเมืองของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การผลักดันมาตรการและมาตรฐานด้านคุณภาพอากาศในประเทศไทยอย่างเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป

วรัลลล จันทรเพ็ญ สิตา หล่อจิตเสียง
นิสิตฝึกงาน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไพรัช รามเนตร
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
ส่วนมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน

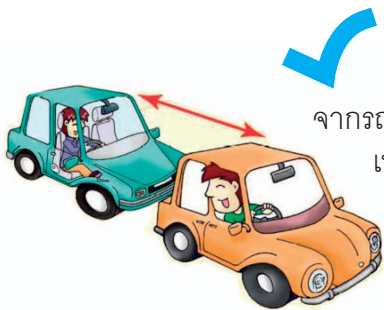
ขับรถดี ก็ลดเสียงได้

นอกจากงดเคจได้ทราบจากโทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ถึงวิธีการการขับรถ และการใช้รถที่ช่วงประหยัดพลังงาน ช่วงลดอุบัติเหตุกันมาบ้าง ดรಾವนี่ลองมาดูกันว่าการขับรถและการใช้รถที่สามารถช่วงลดเสียงนั้นทำได้อ่างไร และนอกจากนี้ที่นำมาเสนอนี้ สามารถปฏิบัติได้อย่างง่าย ๆ เลย

ข้อควรปฏิบัติในการใช้รถยนต์ เพื่อเป็นการลดเสียงจากการจราจร

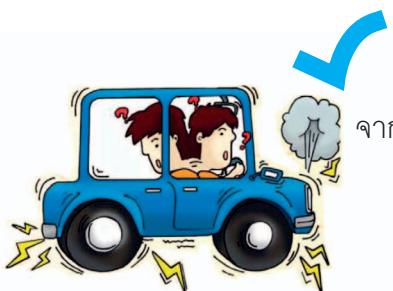
ใช้เกียร์ให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการเกิดเสียงดังเกินปกติจากการใช้เกียร์ต่ำอย่างไม่เหมาะสม

ขับเว้นระยะห่างจากรถคันข้างหน้าให้เพียงพอ เพื่อไม่ให้เกิดการหยุดรถอย่างกะทันหัน

ดับเครื่องยนต์ทุกครั้ง ที่จอดรถเพื่อลดมลพิษทางอากาศ และเสียงในสิ่งแวดล้อม

หมั่นสังเกตเสียงผิดปกติจากเครื่องยนต์และซ่อมแซมบำรุงรักษาเป็นประจำ

ไม่ควรเร่งเครื่องยนต์ หรือเบรกรถอย่างกะทันหัน

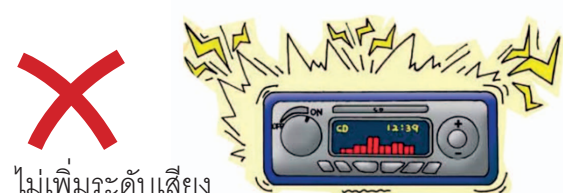
ไม่ควรเบรคหรือลดความเร็วโดยวิธีการใช้เกียร์หรือท่อไอเสีย (สำหรับรถยนต์ขนาดใหญ่) ช่วยในการเบรค เพื่อหลีกเลี่ยงเสียงดังจากการเบรคโดยวิธีดังกล่าว

ไม่ควรเร่งรอบเครื่องยนต์อย่างไม่จำเป็น ขณะเดินเครื่องอยู่กับที่

ไม่บีบแตรโดยไม่จำเป็น

ไม่เพิ่มระดับเสียงของเครื่องเสียงในรถยนต์ให้ดังเกินไป เพราะเป็นการรบกวนผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่น ๆ

ในฐานะผู้ใช้รถยนต์ ควรตรวจสอบรถยนต์ของท่านอย่างสม่ำเสมอ

ตรวจสอบหาส่วนประกอบ
ของรถยนต์ที่หลวมหรือ
ผิดปกติ เช่น ท่อไอเสีย
และส่วนควบ เพื่อหลีกเลี่ยง
เสียงที่เกิดจากการสั่นสะเทือน

เช็ควัสดุดูดซับเสียงของเครื่องยนต์
ให้อยู่ในสภาพปกติ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ
ในการดูดซับเสียงอย่างเต็มที่

เช็คข้อบกพร่อง
ของท่อไอเสีย หม้อพักไอเสีย
และส่วนควบเพื่อหลีกเลี่ยง
เสียงที่เกิดจากระบบไอเสีย

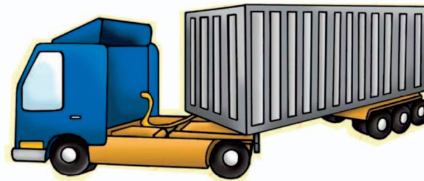
ตรวจเช็ค ฝากระโปรงรถ
ทั้งด้านหน้าและหลัง ประตูรถ
และฝาปิดถังน้ำมันรถ ให้ปิดสนิทเพื่อความปลอดภัย

เช็คลมยางรถยนต์ให้เหมาะสม
อย่างสม่ำเสมอ

สำหรับรถบรรทุกทุกหัวลาก ให้ตรวจเช็คว่า
การยึดกับตู้ขนส่งสินค้าว่า อยู่ในสภาพปกติ
มีสารหล่อลื่นเพียงพอ ไม่มีข้อต่อที่หลวม
และยึดติดอย่างมั่นคงปลอดภัย

หมั่นตรวจเช็คเสียงผิดปกติ
จากส่วนต่างๆ ของเครื่องยนต์

ตรวจเช็คส่วนประกอบของรถ เช่น บานพับประตู
ส่วนเชื่อมต่อตู้ขนส่งสินค้า ยางอะไหล่ และส่วนประกอบอื่นๆ
ให้อยู่ถูกต้องตามตำแหน่ง เข้าที่เข้าทาง

ลองนำข้อควรปฏิบัติในการใช้รถยนต์และการตรวจสอบรถยนต์อย่างสม่ำเสมอ มาปรับใช้แล้วท่าน
ก็จะพบว่าท่านเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดเสียงจากการจราจรได้

กิจกรรมวันวิชาการและการแข่งขันทักษะวิชาชีพ

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง ได้เข้าร่วมงานวันวิชาการและการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ครั้งที่ 3 ณ โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2553 โดยภายในเดินทของสำนักฯ มีการจัดนิทรรศการความรู้เรื่องมลพิษทางอากาศและเสียง กิจกรรมสนทนากาาร และมีการแจกของรางวัลสำหรับผู้ร่วมกิจกรรม ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้มาร่วมงานพอสมควร

การอบรมการขับขี่ปลอดภัย ประหยัดพลังงาน และลดมลพิษ

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง และสำนักทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติจังหวัดสมุทรปราการ ได้จัดอบรมเรื่องการขับขี่ปลอดภัย ประหยัดพลังงาน และลดมลพิษ ในระหว่างวันที่ 24 - 25 มีนาคม 2553 ณ สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ โดยนายชนะ นพสุวรรณ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ เป็นประธานเปิดการอบรม วัตถุประสงค์การอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงจากยานพาหนะในจังหวัดสมุทรปราการมากยิ่งขึ้น โดยมีผู้เข้าอบรมเป็นเจ้าของสถานประกอบการ เจ้าหน้าที่บริหารจัดการรถ ภายในสถานประกอบการ พนักงานขับรถจากสถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ และนิคมอุตสาหกรรมบางปู จำนวนประมาณ 70 คน

การอบรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วม พิทักษ์คุณภาพอากาศระยอง

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพิทักษ์คุณภาพอากาศระยอง จำนวน 3 ครั้ง เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2552 วันที่ 24 กรกฎาคม 2552 และล่าสุดวันที่ 30 มีนาคม 2553 ณ โรงแรมโกลเด้น ซิตี้ ระยอง โดยมีการพัฒนาความรู้ไปสู่ชุมชนผ่านอาสาสมัครฯ ในรูปแบบของการให้ความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ สารมลพิษหลักที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางอากาศ วิธีการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศอย่างง่ายจากการสังเกตปริมาณฝุ่นละอองและใช้ประสาทสัมผัสทางจมูกเรื่องกลิ่น หรือใช้การติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศจากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ รวมทั้งช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศออกสู่สาธารณะ ทั้งนี้มีอาสาสมัครฯ เข้าร่วมฝึกอบรม 3 ครั้ง รวมจำนวน 163 คน

ควบคุมเสียงงานกาชาด

กรมควบคุมมลพิษ กรุงเทพมหานคร และผู้จำหน่ายงานเครื่องวัดระดับเสียง ในฐานะคณะกรรมการแผนกควบคุมเสียงงานกาชาดประจำปี 2553 ได้ดำเนินการตรวจวัดระดับเสียงภายในบริเวณงาน และจากร้านค้าต่างๆ ในงานกาชาดซึ่งในปีนี้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 30 มีนาคม ถึง 7 เมษายน 2553 ผลการตรวจวัดเสียงจากร้านค้าจำนวน 165 ร้าน พบว่ามีค่าอยู่ในช่วง 76.3 – 104.5 เดซิเบลเอ เกินเกณฑ์ที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ 95.8 ของจำนวนร้านที่ตรวจวัด (เกณฑ์ระดับเสียงจากเครื่องขยายเสียงต้องไม่เกิน 82 เดซิเบลเอ ที่ระยะห่างจากลำโพง 1 เมตร) และค่าเฉลี่ย 88.3 เดซิเบลเอ ลดลงจากปีที่ผ่านมา 1.6 เดซิเบลเอ

การอบรมการตรวจสอบตรวจจับเรือ

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การตรวจสอบตรวจจับเรือที่มีระดับเสียงเกินมาตรฐาน ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร กรมเจ้าท่า กองบังคับการตำรวจน้ำ และกรมควบคุมมลพิษ เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553 ณ สำนักงานเขตตลิ่งชัน เพื่อทบทวนและฝึกปฏิบัติการตรวจวัดระดับเสียงของเรือกล และซักซ้อมความเข้าใจในขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการออกและยกเลิก คำสั่งห้ามใช้เรือที่มีระดับเสียงเกินมาตรฐาน โดยมีผู้เข้าฝึกอบรม 52 คน

สนง.กคค

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียงของรถยนต์สามล้อ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2553 โดยให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ชาวสารอากาศและเสียงฉบับนี้ จึงขอเชิญชวนสนง.กคคกับคำถามเกี่ยวกับรถยนต์สามล้อ หรือ รถตุ๊กตุ๊ก ผู้ที่ตอบถูกและส่งคำตอบมายังกองบรรณาธิการได้เร็วสุด 5 ท่านแรก เรามีของที่ระลึกเตรียมไว้ให้ค่ะ

ข้อที่ 1 ค่ามาตรฐานระดับเสียงรถยนต์สามล้อ กำหนดไว้เท่าใด

ก. 70 เดซิเบลเอ	ข. 95 เดซิเบลเอ
ค. 100 เดซิเบลเอ	ง. 115 เดซิเบลเอ

ข้อที่ 2 ประกาศ กำหนดมาตรฐานระดับเสียงของรถยนต์สามล้อ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่เท่าไรเป็นต้นไป

ก. 10 กรกฎาคม 2553	ข. 11 กรกฎาคม 2553
ค. 12 กรกฎาคม 2553	ง. 13 กรกฎาคม 2553

เพลง ตอบคำถาม เรื่อง มาบตาพุด ฉบับที่แล้ว

ข้อที่ 1 ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 32 (พ.ศ.2552) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตตำบลมาบตาพุด ตำบลห้วยโป่ง ตำบลเนินพระและตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ทั้งตำบล ตำบลมาบตาพุด อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ทั้งตำบล และตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ทั้งตำบล รวมทั้งพื้นที่ทะเลภายในแนวเขตเป็นเขตควบคุมมลพิษ

ข้อที่ 2 รุป ง.

แบบสมัครสมาชิก
ข่าวอากาศและเสียง

ข้าพเจ้า (คำนำหน้า ชื่อ-สกุล).....

หรือหน่วยงาน.....

มีความประสงค์สมัครสมาชิก **ข่าวอากาศและเสียง** โดยขอให้ส่ง**ข่าวอากาศและเสียง** มาถึง

ที่อยู่ เลขที่.....หมู่บ้าน/อาคาร.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์/มือถือ.....e-mail.....

โปรดส่งไปรษณีย์ โทรสาร หรือ e-mail แบบสมัครสมาชิก มาตามที่อยู่ของกองบรรณาธิการด้านล่างนี้

ขอแนะนำรายชื่อบุคคลหรือหน่วยงาน เพื่อแนะนำ **วารสารข่าวอากาศและเสียง** และให้ข้อมูลการสมัครเป็นสมาชิก

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล.....

ชื่อหน่วยงาน.....

ที่อยู่ เลขที่.....หมู่บ้าน/อาคาร.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์/มือถือ.....e-mail.....

ลงนาม.....

(.....)

ผู้สมัคร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

กรมควบคุมมลพิษ 92 ซอยพหลโยธิน 7

ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน

ใบอนุญาต เลขที่ 32/2538

ปณจ. สามเสนใน

กรุณาส่ง

เหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้

- จำหน่ายซองไม่ชัดเจน
- ไม่มีเลขที่บ้านตามจำหน่าย
- ไม่ยอมมารับ
- ไม่มีผู้รับตามจำหน่ายซอง
- ไม่มารับภายในกำหนด
- เลิกกิจการ
- ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- อื่นๆ

ลงชื่อ

กองบรรณาธิการ สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ 92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0 2298 2353-4 โทรสาร 0 2298 2357 e-mail : aimoise@pcd.go.th

เป็นกระดาษรีไซเคิลใช้ใหม่ (Recycle) และใช้หมึกถั่วเหลือง

ข้อเขียนในวารสารฉบับนี้เป็นความคิดเห็นของผู้อ่านและไม่มีความผูกพันกับองค์กร